
VUOSIKERTOMUS 2020

1 Yleistä

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta sekä lintujen suojelua ja tutkimusta omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti osana BirdLife-perhettä. Yhdistys järjestää toimintaa ensisijaisesti jäsenilleen, mutta toiminta on avointa myös muille linnuista ja luonnosta kiinnostuneille.

Yhdistyksen toimialue käsittää kuusi Keski- ja Pohjois-Uudenmaan kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Tuusula. Yhdistys tekee yhteistyötä Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringan kanssa. Vuosi 2020 oli yhdistyksen 40:s toimintavuosi.

2 Retket ja tapahtumat

Yhdistyksen tärkeä toimintamuoto on erilaisten linturetkien ja -tapahtumien järjestäminen. Retkityöryhmä koordinoi retkitoimintaa ja yhdistyksen retkikummit toimivat oppaina.

Vuoden alkukuukausina maailmanlaajuisesti pandemiaksi levinnyt korona-influenssa toi mukanaan mm. valtakunnalliset kokoontumisrajoitukset, joiden myötä kaikki yhdistyksen normaali toiminta jouduttiin keskeyttämään 13.3. alkaen. Kesällä epidemia laantui tilapäisesti, mutta lähti syksyllä uudestaan leviämään ja rajoitukset jatkuivat koko loppuvuoden.

Uutena toimintamuotona aloitettiin Lintuillat, joita ehdittiin järjestää neljä kertaa. Syksyllä aloitettiin etäyhteydellä järjestettävät lintuhöpinät. Osallistujia lintuilloissa ja -höpinöissä oli 15-30 per ilta.

25.-26.1. Apuksen alueella osallistuttiin Pihabongaukseen yhteensä 534 pihalla. Tämä on noin 70 pihaa vähemmän kuin edellisenä ennätysvuonna. Yhteistä tapahtumaa ei järjestetty.

9.5. järjestettiin Tornien taiston tilalla Pihojen taisto, johon osallistuttiin Apuksen alueella 75 pihalla.

29.2. talkoitiin Seittelin naurulokkisaarilla ja raivattiin saarten kasvillisuutta 17 talkoolaisen voimin.

2.7. talkoitiin Tuusulan Rantamon kahlaajarannalla. Talkoissa oli mukana 13 henkilöä.

19.1. Lintukävely Nurmijärven Myllykosken ruokinnalle

Lintuillat Järvenpää-talolla 21.1., 4.2., 18.2. ja 3.3.

Teams-lintuhöpinät etäyhteydellä 8.9., 7.10., 16.11. ja 15.12.

19.9. Lintukävely Nurmijärvellä

25.9. yhdistyksen kevätkokous järjestettiin Lemmenlaakson laavulla Järvenpäässä

26.11. yhdistyksen syyskokous etäyhteyksillä + Juha Honkalan esitys kehrääjä-hankkeesta, kokoukseen osallistui 18 jäsentä.

6.12. Itsenäisyyspäivän pinnarallissa kisaili viisi joukkuetta, yksi autosarjassa ja neljä ekosarjassa. Ralliin osallistui yhteensä 10 henkeä.

20.9. järjestettiin Kukkulan kuningas muutonseurantakisa Apuksen korkeimmilla huipuilla. Muutonseurantaan osallistui neljä joukkuetta ja voitto meni Tuusulan Kulomäelle.

Vuoden 2020 aikana Apuksen järjestämiin retkiin ja tapahtumiin osallistui noin 300 henkilöä.

3 Suojelu- ja tutkimustoiminta

Tuusulan Seittelissä, kosteikon lintusaarten talkoissa 29.2.2020, raivattiin pensaikkoa ja muuta kasvillisuutta 17 hengen voimin, juuri ennen pesimäkauden alkua. Lisäksi 2.5.2020 rakennettiin kuuden hengen talkoilla pieni pesimislautta kosteikolle, lähinnä kalatiroja varten. Naurulokkien pesinnät saarilla onnistuivat melko hyvin. Pesivät parit laskettiin kautta aikain ensimmäisen kerran ilmakuvista. Ilmakuvaus suoritettiin 14.5.2020 illalla. Parimääräksi saatiin 1 250 paria.

Tuusulan Rantamon kahlaajarannan tilaa seurattiin edelleen kesän 2020 aikana. Talkoissa 2.7.2020 rantaviivaa muokattiin lapioin ja kasvillisuutta niitettiin käsityökaluin ja raivaussahalla. Talkoisiin osallistui kolmetoista henkilöä.

Apus vastaanotti vuoden kuluessa kaksi Varsinais-Suomen ELY:n tiedonantoa, joissa käsiteltiin Luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaisia poikkeuslupia koskien rauhoitettujen lintulajien häirintää. Näihin ei katsottu aiheelliseksi esittää huomautuksia.

Tammikuussa ilmestyneessä Tringa-lehdessä 4/2019 julkaistiin artikkeli "Naurulokki Tuusulanjärven pesimälintuna" johon koottiin kaikki mahdollinen pesimätieto lajista Tuusulanjärvellä.

Tammi-huhtikuun aikana Apus otti osaa Tuusulan kunnan ja WSP-Finland OY konsulttitoimiston työpajaan ja suunnittelukäynteihin Jokelan keskustan lampialueella lampien kehittämiseksi ja lintuarvojen turvaamiseksi ko. työssä. Apus jätti työryhmälle oman suunnitelmansa ja ohjasi alueella tehtävää raivaustyötä.

Lintupönttöjä välitettiin jäsenistölle kahdessa eri tempauksessa: keväällä jäsenistölle tarjottiin hyvin edullisesti muutaman kymmenen pikkulintupöntön erä ja marraskuun alussa organisoitiin lintupönttöjen yhteistilaus jäsenistölle. Syksyn suurtilauksen pöntöt valmisti

yhdistyksen jäsen Markku Tiirakari Järvenpäästä. Loppuvuodesta päätettiin ripustaa erä isokoskelon pönttöjä alueemme lintuvesille ja erä kuningaskalastajan tekopesiä virtavesien varsille - molempia hankkeita jatketaan kevättalvella 2021. Yhdistyksen toimesta aiemmin ripustettujen pöllö- ja vesilintupönttöjen tarkastukset toteutettiin aiempien vuosien malliin. Pöllöjen pesimistiedot ilmoitettiin Tiiraan.

Huhtikuussa käytiin läpi Apuksen vanhoja riekkohavaintoja Tringa ry:n pyynnöstä. Annettiin Tringalle lausunto asiasta, Risto Nevanlinna julkaisi uutisoinnin riekon kannankehityksestä Tringa-lehdessä 2/2020: Tringa alueen menetetyt lajit: riekko.

Apus antoi vuoden aikana kaksi lausuntoa: 1. Tuusulan kunnalle koskien Jokelan keskustan lampien maarakennustöitä 2. Tuusulan kunnalle koskien Tuomalan metsän hakkuusuunnitelmaa.

Apus osallistui yhdistyksen toimialueella osittain toteutettavaan kehrääjän muuttotutkimukseen rahoittamalla neljä GPS-paikanninta. Vuoden mittaan yhdistyksen tiedotteissa kerrottiin hankkeen edistymisestä ja syyskokouksessa (Teams) hankkeen vetäjä Juha Honkala esitelmöi aiheesta jäsenistölle.

Talvikaudella Apuksen jäsenet ylläpitivät yhdistyksen talviruokintapaikkoja Hyvinkäällä (1 kpl), Järvenpäässä (1 kpl), Nurmijärvellä (1 kpl) ja Tuusulassa (2 kpl). Yhdistys kustansi ruoat ruokinnoille.

Vuoden aikana tiedotettiin kansallisista linnustonseurantahankkeista (Luonnontieteellinen keskusmuseo ja BirdLife Suomi) ja toivottiin Apuksen jäsenten osallistumista näihin. Apuksen alueella laskettiin lintuja 20 talvilintureitillä ja kahdessatoista vesilintujen laskentapistessä. Lisäksi osallistuttiin petolintuseurantaan (2 kpl petolinturuutuja á 10 x 10 km²) ja laskettiin molemmat Apuksen toimialueella olevat vakiolinjat.

Loukkaantuneiden lintujen hoito-, pelastus- ja neuvontatapaukset työllistivät jälleen pitkin vuotta. Kaiken kaikkiaan tapauksia oli parisenkymmentä, näistä suurin osa saatiin hoidettua puhelinneuvonnalla. Hoidokeiksi päätyivät mm. harmaahaikara, liro, sepelkyyhky ja kaksi kalalokkia. Liro ja harmaahaikara toimitettiin Korkeasaaren villieläinlaitokseen ja sepelkyyhky Orimattilan lintuhoitolaan.

Pitkin vuotta on oltu yhteydessä Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen Rantamo-Seittelin kosteikkojen hoitoon ja tilan seurantaan liittyvissä asioissa.

4 Nuorisotoiminta

Apus aloitti koulu yhteistyön Tuusulan Paijalan yhdysluokan kanssa vuoden 2017 keväällä. Vuonna 2020 ei järjestetty yhteisiä retkiä. Yhteistoimintaa yritetään kuitenkin vielä jatkaa, jos lisää toimijoita löytyy.

Apuksella on käytössä alempi jäsenmaksu alle 25-vuotiaille jäsenille (13 €). Vuoden 2020 aikana 12 jäsentä maksoi nuorisojäsenmaksun.

5 Lintuhavainnot

Yhdistyksen havaintoarkisto (570 000 havaintoa) on kokonaisuudessaan BirdLife Suomen ylläpitämässä Tiira-lintutietopalvelussa osoitteessa www.tiira.fi. Tiira on kaikille avoin palvelu, jossa voi pitää myös omaa havaintopäiväkirjaa ja selata havaintoja yhdistyksen ja koko maan alueelta. Samalla havainnot ovat yhdistyksen ja myös BirdLife Suomen käytettävissä suojelu- ja tutkimustarkoituksiin.

Havainnoista koottiin katsauksia jäsentiedotteeseen ja yhdistyksen nettisivuille. Apuksen kotisivuilla oleva Alueen linnusto -teksti kirjoitettiin kokonaan uudestaan. Lisäksi alueen lajilista päivitettiin. Havainnoista tiedotettiin myös yhdistyksen WhatsApp-ryhmissä. Havaintoja luovutettiin BirdLife Suomelle mm. faunistiseen ja pikkuharvinaisuuskatsaukseen. Tiiran havaintoja käytettiin vuoden aikana myös useisiin linnustoselvityksiin ja -tutkimuksiin.

Tiiraan kirjattujen lintuhavaintojen määrä oli hieman edellisvuotta suurempi, noin 32 000 havaintoa. Salattuja havaintoja oli vuoden aikana yhteensä 484 (1,5 %). Mielenkiintoisuus-ajan ylittäviä havaintoja kirjattiin noin 4850 kpl (15 %).

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjät huolehtivat havaintoarkiston ylläpidosta mm. tekemällä noin 260 koontihavaintoa ja tarkistamalla tiettyjä pikkuharvinaisuushavaintoja ja muita erityisiä havaintoja. Alueharvinaisuushavainnot tarkasti Tringan ARK ja valtakunnalliset harvinaisuushavainnot BirdLife Suomen Rariteettikomitea.

Alueelle uutena lajina havaittiin tundrakurppelo Tuusulassa (alueen 305:s laji). Kunnille uusia lajeja olivat lisäksi Tuusulan punakaulahanhi ja Nurmijärven kiljuhanhi.

6 Viestintä

Apuksen viestintäkanavat olivat nettisivut osoitteessa www.birdlife.fi/apus, jäsentiedote, BirdLife-lehden yhdistyspalsta, Facebook-sivut ja Facebook-ryhmä, Apuksen sähköpostilista (Apus-lista) sekä WhatsApp -ryhmät WhatsApp ja ApusHavis ja Tikli.

Yhdistyksen nettisivuja ylläpidettiin Kotisivukone-palvelussa. Sivujen ylläpito oli hajautettu usealle eri henkilölle. Nettisivuilla käytiin vuoden aikana yhteensä 15 240 kertaa.

Yhdistyksen jäsentiedote toimitettiin 5 kertaa. Tiedote oli ulkoasultaan A5-kokoinen vihko. Jäsentiedotteessa esiteltiin yhdistyksen perustiedot ja toiminnot sekä ajankohtaisia uutisia, tapahtumia ja havaintokatsauksia. Tiedote toimitettiin kolmesti paperisena ja sähköisenä. Vuoden lopulla siirryttiin kokonaan sähköiseen tiedotteeseen, jolloin sähköisen tiedotteen tilanneita oli noin 413 henkilöä.

Yhdistyksen Facebook-sivulla oli 563 seuraajaa vuoden lopussa. Sivua päivitettiin 1 -3 kertaa viikossa. Havaintoihin ja kuviin keskittyvässä Facebook-keskusteluryhmässä "Apus-foorumi" oli vuoden lopussa noin 126 henkilöä.

BirdLife Suomen valtakunnallisen BirdLife-jäsenlehden yhdistyspalstaa käytettiin aktiivisesti yhdistyksen viestinnässä erityisesti tapahtumaviestinnässä.

Yhdistyksen sähköpostilista suljettiin joulukuussa ylläpitäjän lopetettua palvelun tarjoamisen. Uutta sähköpostilistaa ei perustettu.

Tietoa lintuhavainnoista välitettiin harrastajille WhatsApp-ryhmillä. Harvinaisuuksiin keskittyvä Tikli-ryhmä ja muihin mielenkiintoisiin havaintoihin keskittyvä ApusHavis-ryhmä päätettiin yhdistää vuoden lopulla. Jäseniä näissä oli yhteensä 53 eri henkilöä. Kaikille avoimessa WhatsApus-ryhmässä viestit käsittelivät niin lintu- kuin muitakin havaintoja sekä mm. tunnustusapupyynnöitä. Tässä ryhmässä oli vuoden lopussa 83 henkilöä.

Alueen paikallislehdet (Aamuposti, Keski-Uusimaa, Nurmijärven Uutiset, Viikkouutiset) julkaisivat uutisia ajankohtaisista lintumaailman tapahtumista, joita varten yhdistyksen luottamushenkilöt antoivat lausuntoja ja haastatteluita. Lisäksi tekstejä on tuotettu suoraan Keski-Uusimaa -lehden kumppanit-osioon.

7 Hallinto

Yhdistyksen kevätkokous siirrettiin syksyyn valtioneuvoston korona-suositusten mukaisesti. Kokous pidettiin lopulta ulkona Järvenpään Lemmenlaakson laavulla 25.9. Syyskokous pidettiin Teams-etäyhteydellä 26.11. Syyskokouksen ohjelmanumerona oli Juha Honkalan esitys kehääjähankeesta. Uutta puheenjohtajaa ei saatu valittua syyskokouksessa, joten asia siirrettiin kevätkokouksen päätettäväksi.

Yhdistyksen toiminnasta vastasi seitsenjäseninen hallitus, joka kokoontui vuoden aikana 5 kertaa sekä 1 kerran sähköpostikokoukseen.

Hallituksen kokoonpano 2020:

Mika Asikainen, Järvenpää	puheenjohtaja
Juha Honkala, Tuusula	varapuheenjohtaja
Noora Andersson, Kerava	sihteeri
Petri Puolakka, Espoo	taloudenhoitaja
Pia Hovi, Tuusula	

Juho Kinnunen, Tuusula
Susanna Kaukinen, Järvenpää

Yhdistyksen toimintaa toteuttivat hallituksen ohella neljä työryhmää, joiden jäsenet ja tehtävät olivat seuraavat:

Havaintotyöryhmä, Mikko Savelainen, Mika Asikainen, Juho Kinnunen, Petri Sola ja Petri Puolakka
- havaintokatsaukset, Tiira-lintutietopalvelu

Viestintätyöryhmä, Hanna Pesanto, Pia Hovi
- www-sivut, jäsentiedote, Apus-lista, tiedottaminen

Suojelutyöryhmä, Juha Honkala
- suojeluasiat, linnustoselvitykset, laskennat

Retkityöryhmä, Mika Asikainen, Noora Andersson, Eero Vilpas, Mikko Savelainen, Pirjo Tapaninen, Timo Tapaninen, Sari Talka
- retket ja tapahtumat, retkikummitoiminta

Toiminnantarkastajina toimivat Olli Okko ja Jouko Vuori ja varatoiminnantarkastajina Seppo Niiranen ja Pauli Purho.

Yhdistys on jäsenenä lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö BirdLife Suomessa. Yhdistyksen BirdLife-edustajina toimivat Hanna Pesanto, Noora Andersson, Juho Kinnunen ja syyskuusta alkaen Pia Hovi. Yhdistyksen edustajia oli molemmissa BirdLifen etäkokouksissa.

Yhdistyksen Tiira-yhdistyskäyttäjinä toimivat Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Petri Sola, Juho Kinnunen ja Petri Puolakka. Lisäksi Juha Honkalalla ja Tringan suojelusihteerillä oli yhdistyskäyttäjäoikeudet suojeluasioihin liittyen. Aluevastaavana toimi Mikko Savelainen.

Yhdistyksen retkikummeja olivat Noora Andersson, Hanna Pesanto, Mika Asikainen, Mikko Savelainen, Eero Vilpas, Juha Honkala, Sari Talka, Timo Tapaninen ja Pirjo Tapaninen.

Yhdistyksen jäsenrekisteriä hoitaa BirdLife Suomen toimisto. Yhdistykseen liittyi vuoden aikana 44 uutta jäsentä ja 26 erosi. Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden lopussa oli 456, joista varsinaisia jäseniä oli 397 ja perhejäseniä 45. Jäsenmaksu oli 26 euroa varsinaisilta, 13 euroa opiskelijoilta/nuorilta ja 5 euroa perhejäseniltä. 2 jäsentä maksoi korkeamman vapaaehtoisen kannattajajäsenmaksun ja 12 jäsentä nuorisojäsenmaksun. Yhdistyksen kirjanpidosta vastasi itte itte Oy.

8 Talous

Yhdistyksen talous perustuu jäsenmaksutuloihin. Niiden lisäksi tuloja saatiin Hyvinkään kaupungin avustuksena. Yhdistyksen tärkein voimavara on kuitenkin vapaaehtoistyö. Kaikki yhdistyksen varsinainen toiminta tehdään vapaaehtois pohjalta.

Kuluista suurin yksittäinen oli BirdLife-jäsenmaksu, joka oli 5 213,00 euroa. Muut kulut jakautuivat yhdistyksen eri toimintoihin, kuten jäsentiedotteen kulut, kokouskulut, hallintokulut (jäsenrekisteri, kirjanpito & pankkikulut, nettisivut), sekä talkoo-, talviruokinta- ja pesäpönttökulut.

Tilikauden tulos oli 1 704,33 euroa ylijäämäinen.